SOSYAL BİLGİLER 7

Osmanlı Devletinde Uygulanan Politikalar

İskan – İstimalet - Gaza ve Cihat

Fetih – Hoşgörü - İmar

Zeki DOĞAN – Sosyal Bilgiler Öğretmeni

İSKAN POLİTİKASI

➢ **İskân,** insanların bir bölgede yaşamaları için **yerleştirilmesi** anlamına gelmektedir.

- Osmanlı Devleti, **Balkanlarda fethettiği toprakları Türkleştirmek ve İslamlaştırmak için** iskân politikası uygulamış, **Anadolu'daki göçebe Türkmenleri yeni fethettiği bölgelere yerleştirmiştir.**

İSKAN POLİTİKASI

İskan Politikası sayesinde;

- Fethedilen yerlerde Türk nüfusu artmış ve Türk-İslam kültürü yayılmıştır.
- Balkanların Türkleşmesi ve İslamlaşması sağlanarak buralarda uzun yıllar kalıcı egemenlik kurulmuştur.
- Boş ve verimsiz araziler tarıma açılarak üretim ve vergi gelirleri artmıştır.
- Anadolu'da konargöçer yaşayarak devletin vergi almakta zorlandığı ve güvenlik sorunu çıkardığı göçebe Türkmenler Balkanlara yerleştirilerek devlet otoritesi güçlendirilmeye çalışılmıştır.

İSTİMALET POLİTİKASI

- Osmanlı devletinin Balkanlardaki halka uyguladığı **hoşgörülü ve ılımlı yönetim politikasıdır.**

- Buna göre, fethedilen yerlerde **bir süre daha eski kurallar geçerli olmuş, halka din ve ibadetinde tam bir serbestlik tanınmıştır. Böylece halkın yeni yönetimi benimsemesi kolaylaşmıştır.**

Bilgi:
Bu politikanın amacı fethedilen topraklardaki insanların devlete olan bağlılıklarını güçlendirmektir.
Osmanlı Devleti bir yandan fetihleri gerçekleştirirken bir yandan da istimâlet politikası ile farklı millet ve kültürleri bir arada yaşatmayı başarmıştır.

HOŞGÖRÜ POLİTİKASI

- Osmanlı Devleti, **egemenliği altındaki tüm millet ve dinlere büyük bir hoşgörü ile yaklaşmış, hiç kimseye ayrımcılık yapmamıştır.**

- Osmanlının uyguladığı bu hoşgörülü politika **Müslüman olmayanların da Osmanlı yönetiminden memnun kalmasını sağlamıştır.**

GAZA VE CİHAD POLİTİKASI

- **İslam dinini korumak veya yaymak amacıyla Müslüman olmayanlara karşı yapılan savaşlara gaza veya cihat denir.**

- **Osmanlı Devleti genellikle Batı üzerine** (Bizans ve Balkanlar) **bir fetihler yapmıştır.**

- Burada asıl amaç **İslam dinini yaymak ve Müslümanları korumaktır.**

GAZA VE CİHAD POLİTİKASI

- Osmanlıların, **Anadolu Beylikleri yerine Hristiyanlar üzerine gaza ve cihat politikası takip etmesi** diğer Türk beyliklerinin Osmanlı Devletinin etrafında toplanmasına neden olmuştur.

FETİH POLİTİKASI

- Osmanlı Devleti, **yapacağı fetihlerin her aşamasını planlar, fetih için en uygun zamanı ve şartları beklerdi.**

- **Fethedilen yerlerin nüfus ve gelir durumları tespit edilirdi.** Buralara gönderilen devlet görevlileri ve askerler sayesinde en kalabalık yerleşim merkezlerinden, en tenha köylere kadar bölge rahatlıkla kontrol edilirdi.

- **Fethedilen yerlerde yaşayan bazı kişilerden asker ve yönetici olarak yararlanılırdı.**

İMAR VE İSKAN POLİTİKASI

- Bu politika Osmanlı fetih siyasetinin en önemli ayaklarından birini oluşturur.
- **Alınan yerler üzerinde köyler kurulmuş, yeni yerleşim alanları açılmış, yeni yollar yapılmış, hanlar ve kervansaraylar kurulmuştur.**
- Ayrıca **Anadolu'dan getirilen Türkmenler fethedilen yerlere sistemli bir şekilde yerleştirilerek, buralarda Türk kültürünün ve uygarlığının yayılmasına çalışılmıştır.**

MİLLET SİSTEMİ

- **Osmanlı Devleti'nde devlet ile vatandaşlar arasındaki ilişkilerde** etnik köken ya da ırk değil **din esas alınmıştır.**

- Osmanlı toplumunu oluşturan iki temel unsur **Müslüman olanlar** ve **Müslüman olmayanlar** (gayrimüslimler) olmuştur. Gayrimüslimler de mensubu oldukları din ve mezhepler esas alınarak birer millet olarak kabul edilmiştir.

- **Örneğin Sırplar, Rumlar, Bulgarlar aynı mezhepten yani Hristiyanlığın Ortodoks mezhebinden oldukları için bir millet kabul edilmişlerdir.**

MİLLET SİSTEMİ

- Millet Sistemi adı verilen bu anlayışta **devlet doğrudan vatandaşlarla ilişki kurmamış her bir vatandaşın mensubu olduğu milleti ve o milletin dinî liderini muhatap almıştır.**

- Bu sayede günümüzde devlet tarafından sağlanan **eğitim, din, hukuk ve sosyal hizmetler gibi hizmetlerde dinî topluluklar birer aracı ve kolaylaştırıcı olarak kullanılmıştır.**

- Uygulanan bu sistemde **farklı din anlayışlarının hoşgörüyle karşılanıp, insanların ibadetlerini özgürce yapmaları, gayrimüslimlerin Osmanlı idaresine olan bağlılıklarını artırmıştır.**

SORU 1

Orhan Bey, Rumeli'ye yerleşmek istiyordu. Tekirdağ'a kadar olan bölgeler ele geçirildikçe Karesi yöresinden getirilen Türkmenler buralara yerleştiriliyordu.

Bu bilgilere bakarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Rumeli'deki fetihler kalıcı hâle getirilmeye çalışılmaktadır.

B) Bizans'ın Karadeniz'e ulaşması zorlaşmıştır.

C) İskân politikası uygulanmaktadır.

D) Osmanlı Devleti, Rumeli'ye önem vermektedir.

SORU 2

Osmanlı Devleti, Rumeli'de fethettiği yerlere Türk topluluklarını yerleştirmiştir. Buna iskân politikası adı verilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi iskân politikasının sonuçlarından biri değildir?

A) Balkanlarda Türk-İslam kültürü yayılmıştır.
B) Türk-İslam eserlerinde azalma yaşanmıştır.
C) Rumeli'de Türk nüfusu artmıştır.
D) Fethedilen bölgelerin savunulması kolaylaşmıştır.

SORU 3

Osmanlı Devleti, fethettiği bölgelerde istimalet (hoşgörü) politikası takip etmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu politikaya uygun bir harekettir?

A) Bölge halkının yerel dil kullanmasının engellenmesi

B) Fethedilen yerlerin halkına dinî özgürlük tanınması

C) Halkın ağır vergi yükü altına alınması

D) Halkın diğer devletlerin saldırılarına karşı korunamaması

SORU 4

Osmanlı Devleti, Rumeli'ye geçişinin ardından buralardaki halkın gönlünü kazanmak için onların haklarını güvence altına almıştır. Yerli halk, Osmanlı'nın hâkimiyetinde inançlarını özgürce yaşayabilmiş, böylece buralarda Osmanlı'ya karşı isyan edilmeden, yüzyıllarca huzur içinde yaşanmıştır.

Osmanlı'nın takip ettiği bu fetih siyasetinin özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahilik düşüncesiyle çelişen
B) Yayılmacı ve sömürgeci
C) Hoşgörülü ve kalıcı
D) Türk birliğini sağlamaya çalışan

SORU 5

Osmanlı Devleti, Batı yönlü bir fetih politikası sürdürürken Hristiyan güçlere karşı akınlar ve seferler düzenlemiştir.

Verilen ifadede aşağıdakilerden hangisine vurgu yapılmıştır?

A) Anadolu Türk birliğini sağlama
B) Gaza ve cihat anlayışı
C) İstimalet politikası
D) Millet sistemi

CEVAP ANAHTARI

1-B 2-B 3-B 4-C 5-B

ABONE OL

ZEKİ DOĞAN
sosyalciniz